

Mapování sociálních služeb

MČ Praha 8

Září 2016

Tomáš Soukup

Šmeralova 4

170 00 Praha - Bubeneč

IČ: 73534781

Tel: +420 739 358 697

E-mail: info@vyzkumysoukup.cz

www.vyzkumysoukup.cz

Obsah

1.	Resumé – hlavní zjištění	3
2.	Metodologie a zdroj dat.....	4
3.	Demografická prognóza	5
3.1.	Obyvatelstvo – aktuální stav.....	5
3.2.	Metodologie a odhad parametrů budoucího vývoje	10
3.3.	Výsledky prognózy	11
3.4.	Příspěvek na péči	16
4.	Plánování kapacit sociálních služeb	19
4.1.	Cílová skupina senioři a OZP - potřebnost	20
4.2.	Cílová skupina senioři a OZP – stávající kapacity	21
4.3.	Ostatní cílové skupiny - potřebnost.....	23
4.4.	Ostatní cílové skupiny – stávající kapacity	24
5.	Geografické rozložení potřeby sociálních služeb	26
6.	Dotazníkové šetření mezi poskytovateli	28
6.1.	Co by podle poskytovatelů zvýšilo kvalitu a dostupnost soc. služeb	28
6.2.	Zájem o účast na komunitním plánování	30
7.	Seznam tabulek a grafů	31
8.	Zpracovatel průzkumu	32

1. Resumé – hlavní zjištění

- V MČ Praha 8 aktuálně žije 103 tis. obyvatel (8,1 % obyvatel Prahy) a příspěvek na péči pobírá cca 2,3 tis. osob (8,6 % příjemců z Prahy). Z toho je 800 osob se zdravotním postižením (OZP) a 1 500 seniorů.
- Do budoucna sice neočekáváme výrazný nárůst celkového počtu obyvatel, nicméně v důsledku stárnutí populace lze očekávat nárůst počtu příjemců příspěvku na péči na 3,3 tis. osob v roce 2030.
- Z porovnání potřebných a stávajících kapacit vyplývá, že na území MČ Praha 8 nejsou dostatečně pokryty tyto služby:
 - domovy pro osoby se zdravotním postižením (zcela zde chybí)
 - osobní asistence (zhruba poloviční kapacita, než je potřeba)
 - týdenní stacionáře (zcela zde chybí)
 - odlehčovací služby (chybí cca 40 % úvazků)
 - denní stacionáře (chybí cca 1/3 úvazků)
 - azylové domy
 - kontaktní centra
 - sociální rehabilitace v pobytové formě.
- Mnohé další služby jsou sice na území MČ Praha 8 poskytovány, ale jsou využívány především občany z jiných MČ. Blíže viz kapitoly 4.2 a 4.4.
- 97 % zástupců poskytovatelů soc. služeb má zájem o účast na komunitním plánování. Koordinaci ze strany MČ považují za velmi důležitou.

2. Metodologie a zdroj dat

Mapování sociálních služeb na území MČ Praha 8 vychází z těchto zdrojů a metod:

- Demografická prognóza vývoje a věkové struktury obyvatel
 - spočítána za pomoci kohortně-komponentní metody
 - využívá zdrojová data z ČSÚ, která zahrnují obyvatele s trvalým bydlištěm a cizince s pobytem v MČ Praha 8.
- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na území hl. m. Prahy na období 2016 – 2018
 - čerpáme zde počty vyplacených příspěvků na péči
 - přebíráme údaje o kapacitě základní a rozvojové sítě soc. služeb.
- Registr sociálních služeb MPSV platný k červenci 2016
 - poskytuje informace o všech zařízeních, která jsou umístěna na území MČ Praha 8
 - obsahuje údaje o kapacitě a cílových skupinách sociálních služeb.
- Dotazníkové šetření mezi poskytovateli soc. služeb na území MČ Praha 8
 - on-line šetření v září 2016
 - odpovědělo všech 36 poskytovatelů
 - ověření aktuálnosti údajů, kapacity, podílu (%) klientů z MČ Praha 8 v rámci celkové klientely poskytovatelů, zájmu poskytovatelů o komunitní plánování.

3. Demografická prognóza

3.1. Obyvatelstvo – aktuální stav

K 31. 12. 2015 žilo na území MČ Praha 8 celkem **103 049 obyvatel**. Tento údaj pochází z Českého statistického úřadu a zahrnuje jak osoby hlášené k trvalému pobytu, tak cizince s povolením k dlouhodobému pobytu.

V roce 2011 v rámci Sčítání lidu, bytů a domů se zjišťovalo i obvyklé místo bydliště. Vycházíme-li z tohoto údaje, žilo zde po dopočtení narozených, zemřelých a migrace 102 776 osob. V prognóze budeme vycházet z tohoto údaje.

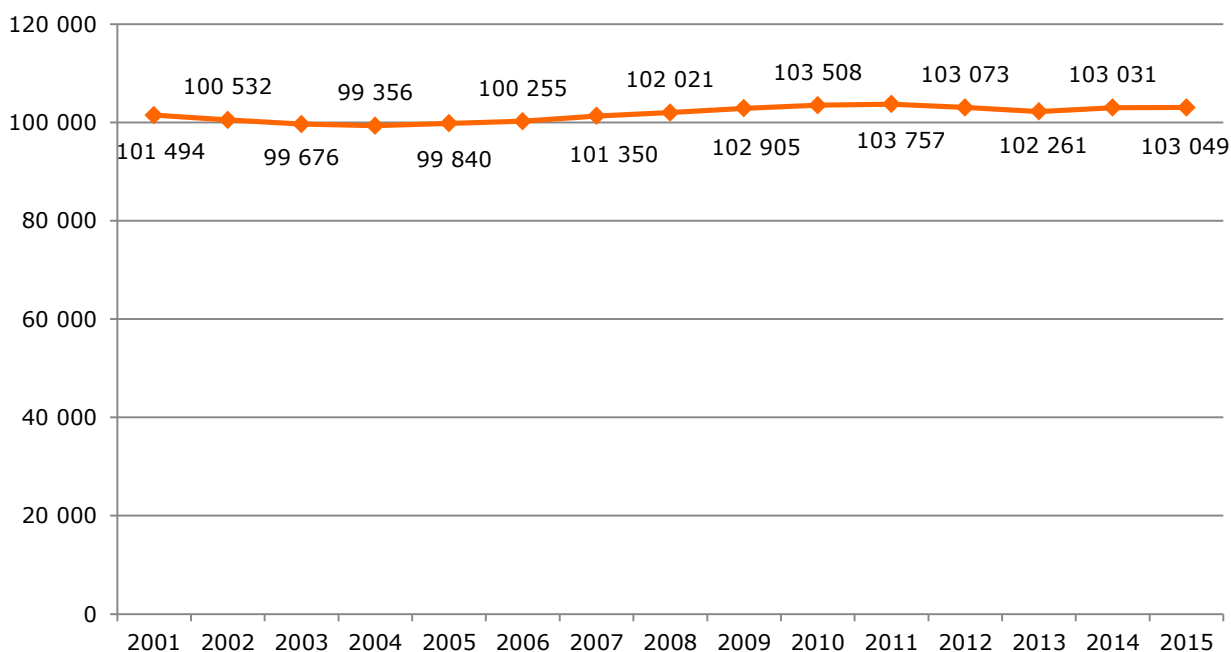
Tab. č. 1 Celkový počet obyvatel MČ Praha 8

MČ Praha 8	Počet obyvatel
2015 – statistika ČSÚ (hlášený trvalý pobyt)	103 049
2015 – dopočet k SLDB 2011	102 776

Zdroj: ČSÚ

Celkový počet obyvatel mezi lety 2001 a 2015 se změnil minimálně.

Graf č. 1 Vývoj počtu obyvatel s hlášeným trvalým pobytem

Zdroj: ČSÚ

V porovnání s ostatními MČ se situace na Praze 8 podobá jiným MČ v širším centru Prahy.

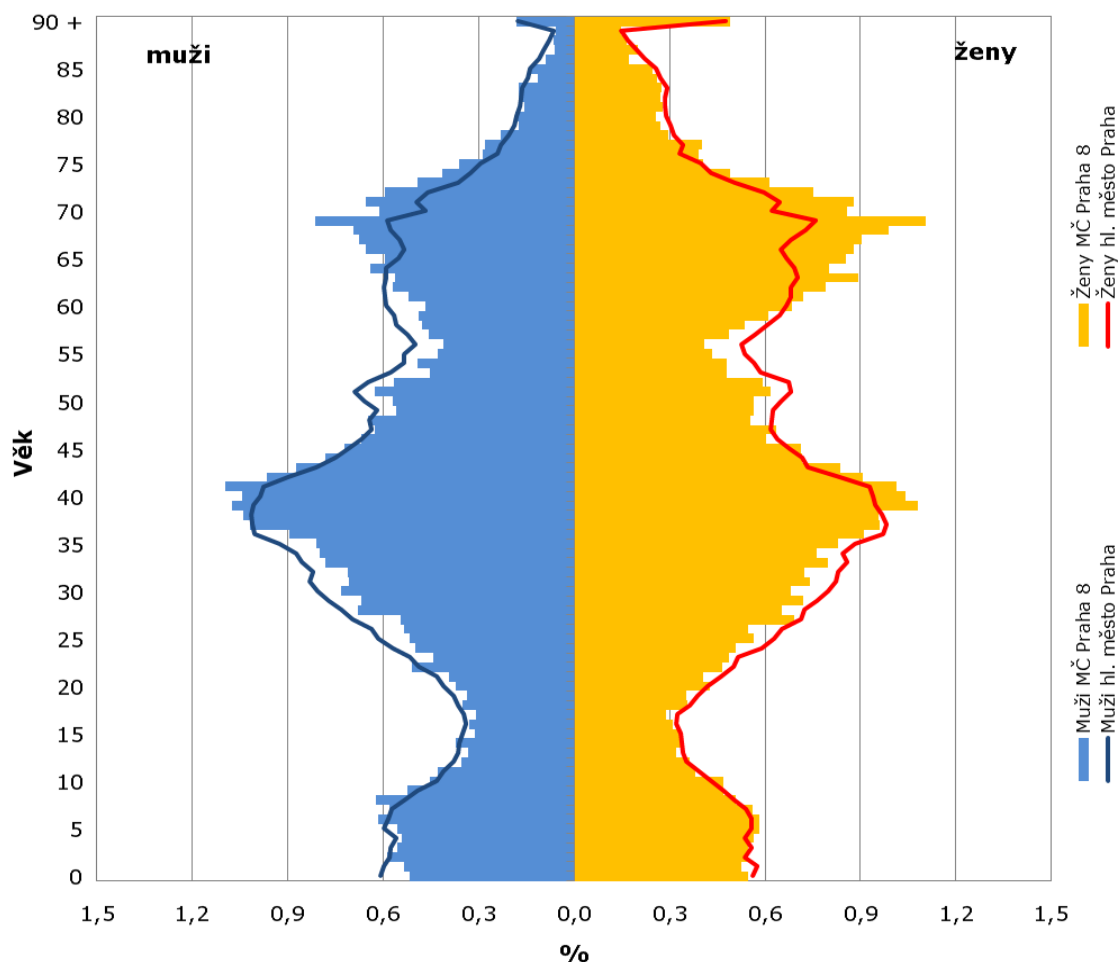
Tab. č. 2 Změna počtu obyvatel v roce 2015 oproti roku 2001

rok 2001 = 100 %

MČ	Změna počtu obyvatel v roce 2015 oproti roku 2001
Praha 1	88 %
Praha 2	99 %
Praha 3	101 %
Praha 4	99 %
Praha 5	108 %
Praha 6	100 %
Praha 7	106 %
Praha 8	102 %
Praha 9	135 %

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 2 Věková struktura obyvatel MČ Praha 8 a hl. města Prahy, 31.12.2015

Oproti hl. městu Praze žije na území MČ Praha 8 relativně více osob starších 60 let. Díky tomu je místní populace jako celek **výrazně starší**. Na 100 dětí do 15 let zde připadá 146 seniorů.

Tab. č. 3 Srovnání věkového složení obyvatelstva, 2015

Region	Obyvatelstvo ve věku			Celkem	% obyvatel ve věku			Index stáří
	0 – 14	15 – 64	65 a více		0 – 14	15 – 64	65 a více	
MČ Praha 8	15 303	65 083	22 389	102 776	15 %	63 %	22 %	146
Hl. m. Praha	188 832	844 932	233 685	1 267 449	15 %	67 %	18 %	124
ČR	1 623 716	6 997 715	1 932 412	10 553 843	15 %	66 %	18 %	119

Zdroj: ČSÚ, stav k 31.12.2015 dle dopočtu k SLDB 2011

Celkový počet obyvatel mezi lety 2001 – 2004 mírně, ale setrvale klesal. Od roku 2005 se trend otočil a od té doby počet obyvatel mírně roste. Za nárůstem je patrná především migrace a zvýšení porodnosti.

Počet narozených ve sledovaném období vzrostl. Zatímco na počátku milénia se rodilo cca 900 dětí ročně, o 15 let později to je cca 1 100 dětí ročně.

Tab. č. 4 Pohyb obyvatel, MČ Praha 8, 2001 - 2015

Období	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek stěhováním	Celkový přírůstek	Stav 31.7.
2001	878	1 311	2 312	3 420	-1 108	-1 541	101 494
2002	909	1 288	3 340	3 923	-583	-962	100 532
2003	865	1 272	2 978	3 427	-449	-856	99 676
2004	1 001	1 220	3 548	3 649	-101	-320	99 356
2005	1 132	1 199	4 954	4 403	551	484	99 840
2006	1 138	1 144	5 420	4 999	421	415	100 255
2007	1 206	1 123	6 410	5 398	1 012	1 095	101 350
2008	1 287	1 182	5 969	5 403	566	671	102 021
2009	1 274	1 188	5 913	5 115	798	884	102 905
2010	1 211	1 151	5 971	5 428	543	603	103 508
2011*	1 154	1 127	5 174	5 111	63	90	103 757
2012	1 126	1 122	5 086	5 774	-688	-684	103 073
2013	1 061	1 142	4 670	5 401	-731	-812	102 261
2014	1 124	1 188	5 354	4 520	834	770	103 031
2015	1 116	1 141	4 785	4 742	43	18	103 049

Zdroj: ČSÚ

* V roce 2011 data upravena o výsledky sčítání obyvatel

V porovnání s ostatními vnitřními MČ je Praha 8 specifická nižší porodností, vyšší úmrtností a nižší mírou migrace. Je to způsobeno tím, že zde žije relativně více starších lidí.

Tab. č. 5 Relativní pohyb obyvatel, MČ Praha 8 versus ostatní MČ

Počet událostí na 1 000 obyvatel, průměr za roky 2011-15

MČ	Míra porodnosti	Míra úmrtnosti	Míra přistěhovaných	Míra vystěhovaných	Míra přírůstku stěhováním
Praha 1	9,79	10,00	65,69	68,34	-2,65
Praha 2	10,80	9,94	73,08	72,98	0,10
Praha 3	11,57	11,33	69,36	65,68	3,67
Praha 4	10,47	12,41	47,55	45,29	2,26
Praha 5	11,54	8,75	56,48	56,06	0,42
Praha 6	10,93	12,59	50,25	42,92	7,33
Praha 7	12,97	10,27	67,32	62,90	4,42
Praha 8	10,79	11,67	47,03	46,28	0,75
Praha 9	11,78	10,41	77,69	57,81	20,03
Hl. m. Praha*	11,27	9,66	53,54	49,87	3,66

Zdroj: ČSÚ

* U migrace je započítáno i stěhování mezi jednotlivými MČ

3.2. Metodologie a odhad parametrů budoucího vývoje

Prognóza budoucího vývoje obyvatel MČ Praha 8 je počítána **kohortně-komponentní** metodou.

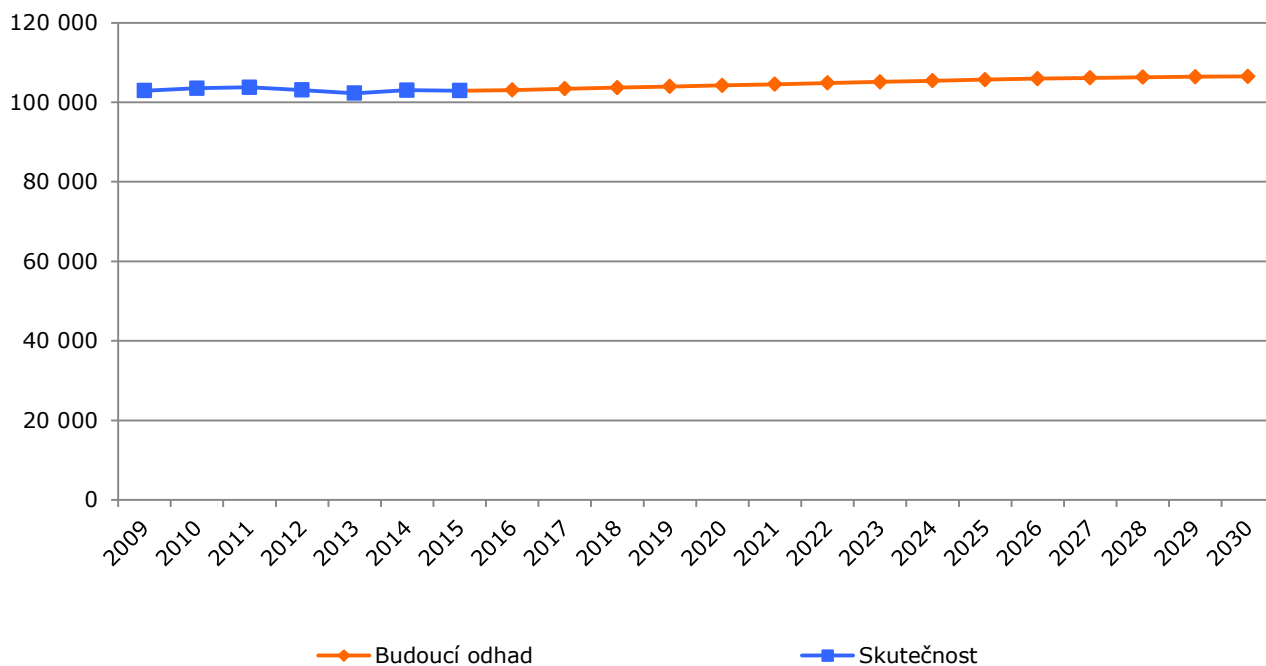
Pro účely prognózování budoucího vývoje byly stanoveny následující parametry:

- 1) **Stávající věková struktura** podle jednotek věku dle SLDB 2011 s dopočítáním pohybů obyvatel k 31.12.2015 (v tabulce rok 2015)
- 2) **Úmrtnost** – dle úmrtnostních tabulek pro hl. m. Praha za roky 2013-14; naděje dožití dle střední projekce ČSÚ pro hl. m. Praha pro rok 2020 (79,0 let pro muže a 83,7 let pro ženy)
- 3) **Úhrnná plodnost** – 1,45 dětí na matku; průměr za roky 2012-2015 za MČ Praha 8
- 4) **Migrace** – budoucí výstavba na úrovni 330 bytů ročně (průměr za roky 2010-14) plus uvolněné byty po zemřelých minus vnitřní poptávka po bytech. Celkové saldo migrace mezi lety 2016-2030 odhadujeme na 6,7 tis. osob. Ovšem vzhledem k vysokému počtu zemřelých odhadujeme celkový přírůstek na 3,7 tis. obyvatel.

3.3. Výsledky prognózy

Na základě výše uvedených parametrů byl proveden modelový výpočet vývoje počtu a struktury obyvatel MČ Praha 8. Pokud se naplní výše uvedené předpoklady, lze očekávat mírný nárůst celkového počtu obyvatel, takže v roce 2030 by na území MČ Praha 8 mohlo žít cca 107 tis. osob.

Graf č. 3 Vývoj celkového počtu obyvatel

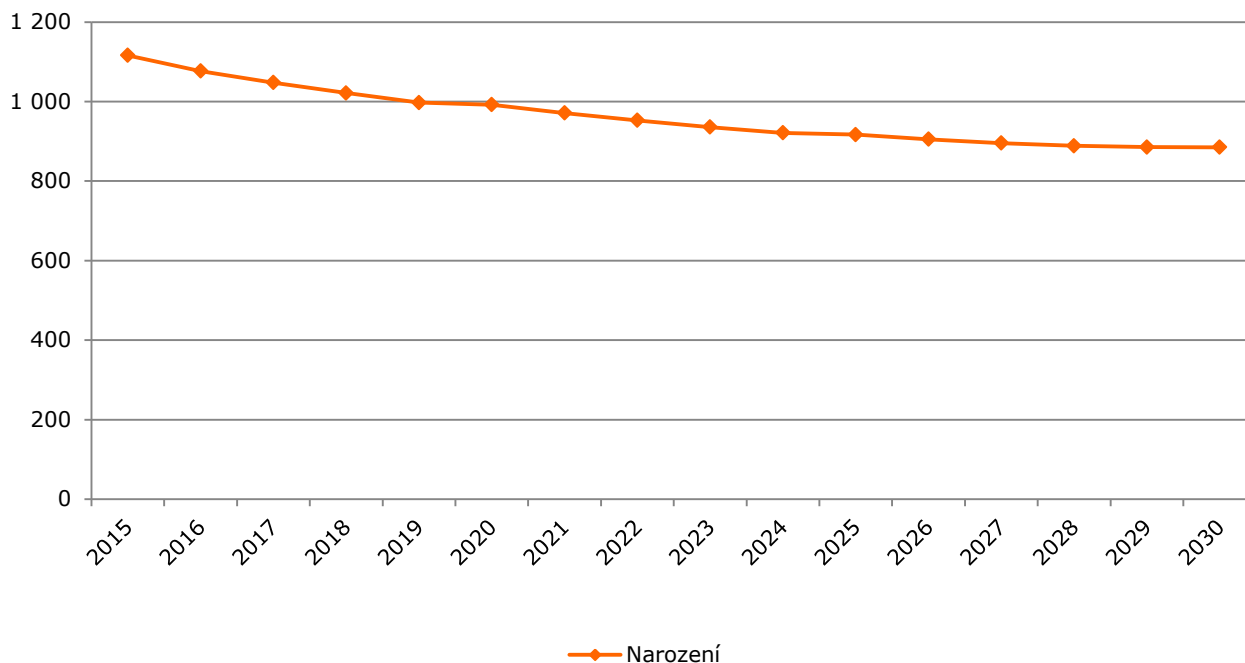

Poznámka:

Níže uvádíme výsledky prognózy dle věku. Protože prognóza má sloužit především k plánování sociálních služeb, členíme podrobněji výsledky u vyšších věkových skupin.

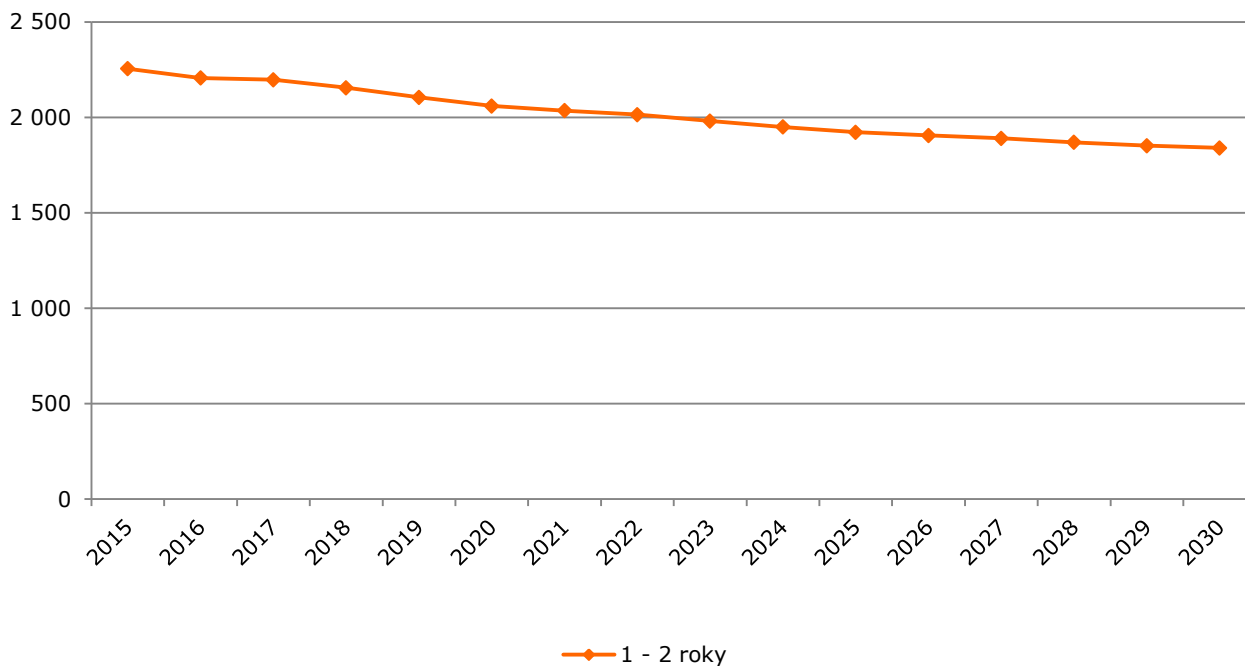
Vzhledem ke stávající věkové struktuře očekáváme postupný pokles porodnosti na úroveň cca 900 dětí ročně.

Graf č. 4 Vývoj počtu obyvatel - narození

Se sníženou porodností se postupně bude snižovat i počet dětí ve věku 1 – 2 roky. Očekáváme, že v roce 2030 na území MČ Praha 8 bude žít cca 1,8 tis. dětí do 2 let věku.

Graf č. 5 Vývoj počtu dětí ve věku 1 – 2 roky

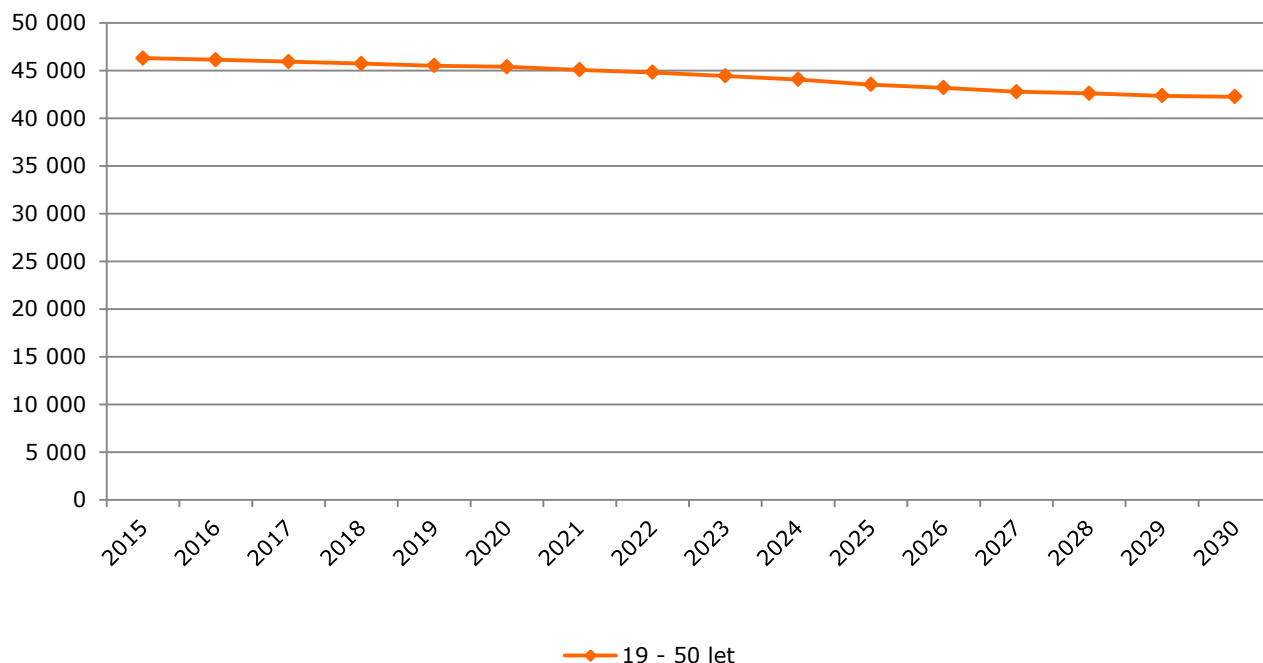
Počet starších dětí a mladistvých v příštích 10 letech poroste. Projevuje se zde zvýšení porodnosti po roce 2004.

Graf č. 6 Vývoj počtu dětí ve věku 3 – 18 let

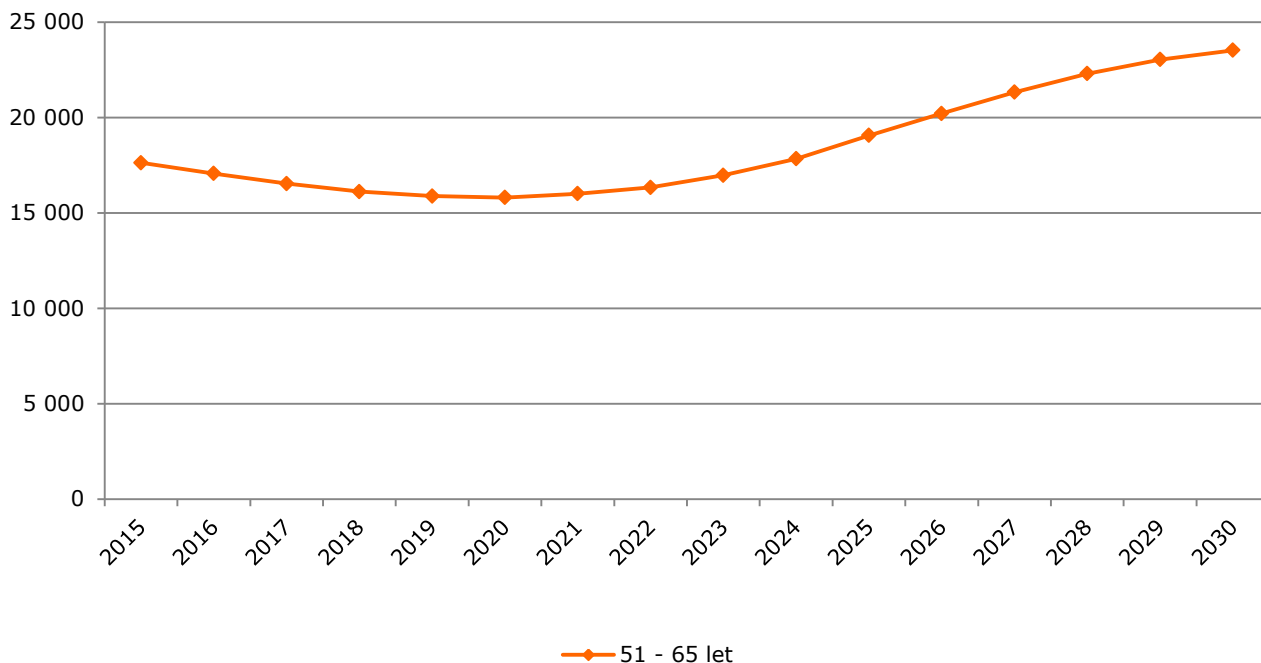
Počet obyvatel ve věku 19 – 50 let se postupně sníží cca o 10 %. Pokles je způsoben stárnutím generace nynějších čtyřicátníků, kteří jsou ve věkové struktuře obyvatel MČ Praha 8 nadprůměrně zastoupeni.

Graf č. 7 Vývoj počtu obyvatel ve věku 19 – 50 let

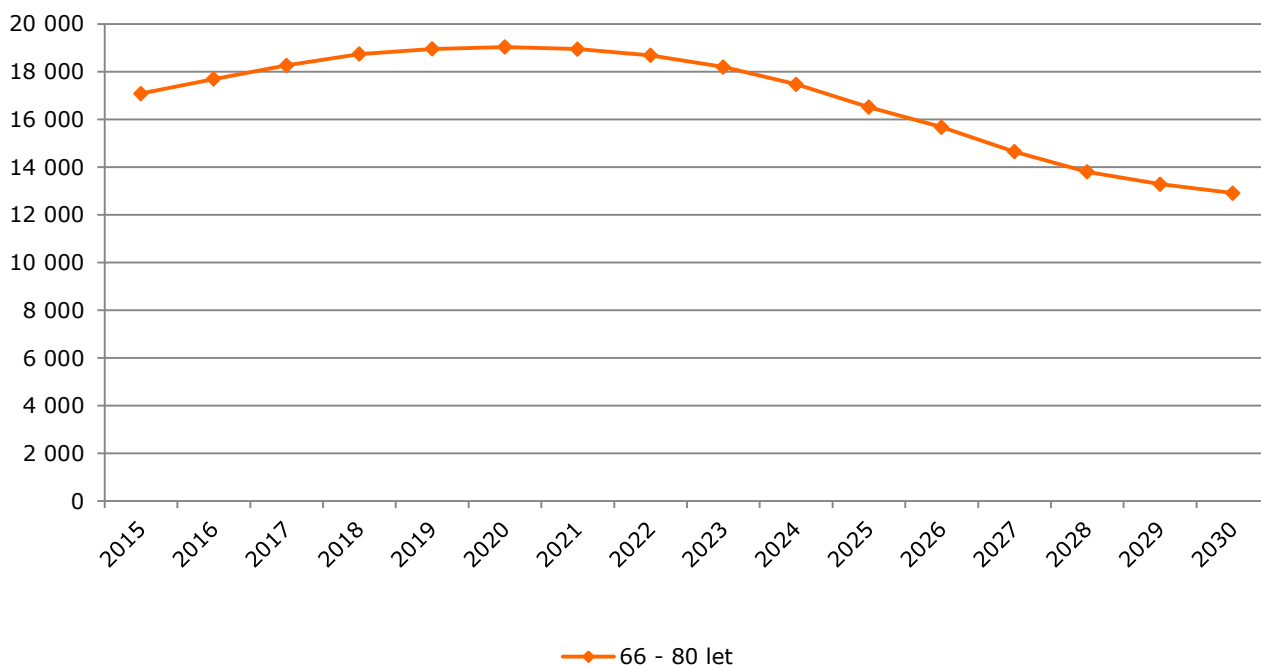
S postupným stárnutím nynějších čtyřicátníků se naopak zvýší počet obyvatel ve věku 51 – 65 let. Oproti stávajícím 17,5 tis. jich zde bude v roce 2030 žít 23,5 tis.

Graf č. 8 Vývoj počtu obyvatel ve věku 51 – 65 let

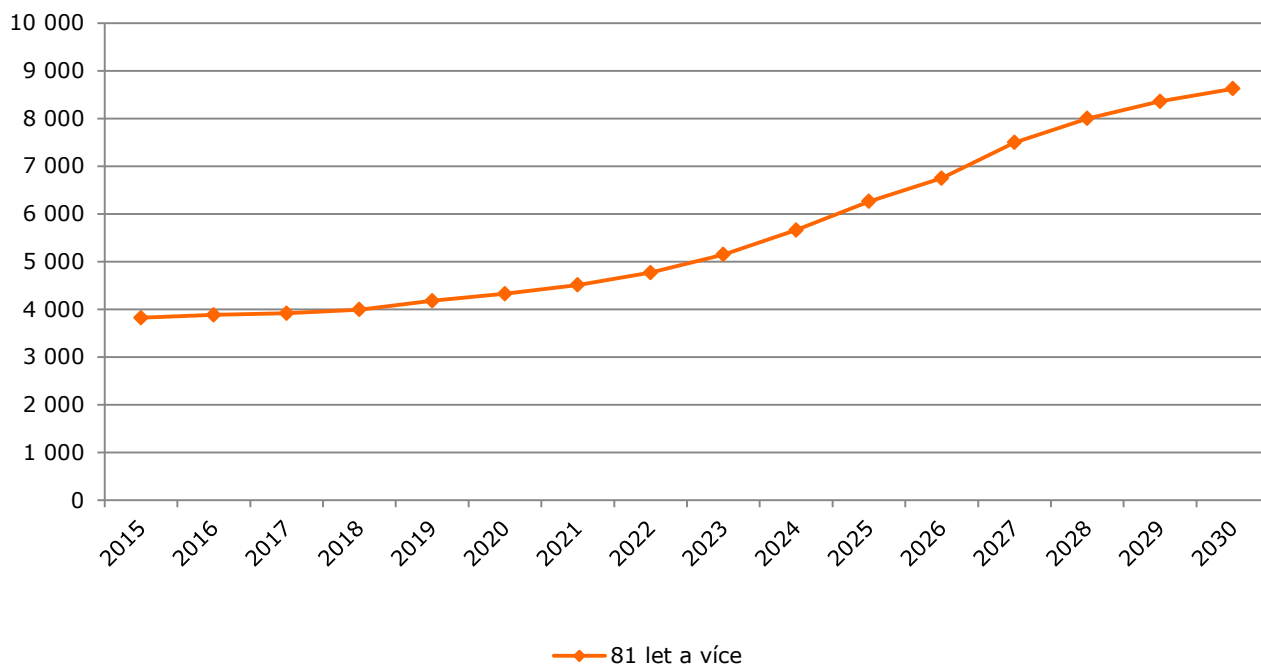
Počet seniorů ve věku 66 – 80 let v příštích 5 letech ještě vzroste o cca 10 %, ale po roce 2020 lze předpokládat výrazný pokles, s tím, jak budou tito senioři stárnout. V roce 2030 lze v této věkové skupině očekávat „pouze“ 13 tis. obyvatel.

Graf č. 9 Vývoj počtu obyvatel ve věku 66 – 80 let

Konečně, počet seniorů starších 80 let se v příštích 15 letech zdvojnásobí.

Graf č. 10 Vývoj počtu obyvatel ve věku 81 let a starších

Poznámka:

Nárůst počtu seniorů bude mít významný vliv na požadavky v oblasti zdravotnictví, sociálních služeb a bezbariérovosti. Výrazně poroste poptávka po terénních i pobytových sociálních službách, a také po zdravotních službách.

3.4. Příspěvek na péči

Potřebu sociálních služeb lze nepřímo odhadnout z příspěvku na péči (PnP). Ten je určen osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při zvládnání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle zákona o sociálních službách. Z PnP pak mohou tyto osoby hradit sociální péči¹. Při odhadování počtu osob vyžadujících pomoc vycházíme z propočtu doc. Ladislava Průši a jeho výzkumného týmu, který v publikaci Poskytování sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením uvádí, kolik osob v dané věkové skupině a pohlaví pobírá v ČR PnP (neboli potřebují pomoc se sebeobsluhou). Za pomoci celorepublikových koeficientů jsme provedli odhad počtu seniorů a OZP, kteří potřebují pomoc při sebeobsluze.

Tab. č. 6 Příspěvek na péči a pomoc při sebeobsluze

Věk	Podíl osob v ČR pobírajících PnP – Muži (v %)	Podíl osob v ČR pobírajících PnP – Ženy (v %)	Počet obyvatel MČ Praha 8 Muži	Počet obyvatel MČ Praha 8 Ženy	Odhad počtu osob potřeb.pomoc při sebeobsluze
1 - 2 roky	0,08	0,09	1 155	1 099	2
3 - 18 let	1,45	1,02	7 446	7 168	181
19 - 50 let	0,77	0,61	23 261	23 026	320
51 - 55 let	1,25	1,08	2 638	2 676	62
56 - 60 let	1,73	1,5	2 370	2 800	83
61 - 65 let	2,53	2,16	2 971	4 168	165
66 - 70 let	3,68	3,76	3 548	4 862	313
71 - 75 let	5,6	7,55	2 585	3 226	388
76 - 80 let	9,88	16,66	1 190	1 666	395
81 - 85 let	20,38	35,24	778	1 369	641
86 - 90 let	38,23	59,03	320	825	609
90+	54,86	72,01	146	385	358
Celkem	-	-			3 517

Zdroj: ČSÚ, Průša L. a kol. Poskytování sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením, 2010, Odhad Výzkumy Soukup

¹ Na PnP mají nárok osoby, které z důvodu zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při zvládnání životních potřeb dle stupně závislosti. Tyto stupně závislosti se hodnotí podle počtu základních životních potřeb, které tato osoba není schopna bez cizí pomoci zvládat (např. mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání...).

Podle přepočtu dle věku a celorepublikových koeficientů by mělo v rámci MČ Praha 8 pobírat PnP cca 3,5 tis. osob. Z toho 813 osob mladších 65 let.

Ve skutečnosti PnP v prosinci 2014 pobíralo pouze 2 429 osob v celém SO Praha 8 (Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb...²). Z toho odvozujeme, že v rámci samotné MČ Praha 8 bylo vyplaceno cca 2 230 příspěvků na péči.

Rozdíl mezi počtem osob skutečně pobírajících PnP a odhadem dle celorepublikových koeficientů může být způsoben několika faktory.

- Posudkoví lékaři jsou zde přísnější
- Lidé mají více vlastních finančních prostředků a nežádají o příspěvky
- Lidé se v Praze dožívají vyššího věku, a tudíž i nabídku sociálních služeb využívají až ve vyšším věku.

Kloníme se ke třetímu vysvětlení, tedy že se senioři v Praze dožívají vyššího věku, a tudíž jsou i déle soběstační a nepotřebují pomoc při sebeobsluze. Pokud tomu tak je, lze předpokládat, že odhad počtu osob mladších 65 let, kteří pobírají PnP (zdravotně postižení), odpovídá celorepublikovým koeficientům a výše uvedený rozdíl je způsoben především počtem seniorů pobírajících PnP.

Tab. č. 7 Odhad počtu osob pobírajících příspěvek na péči, prosinec 2014

Obec	Počet osob pobírajících PnP
Skutečnost 2014, SO Praha 8	2 429
z toho MČ Praha 8 (odhad)	2 250
Dle celorepublikových koeficientů	3 518

Zdroj: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb, Výzkumy Soukup

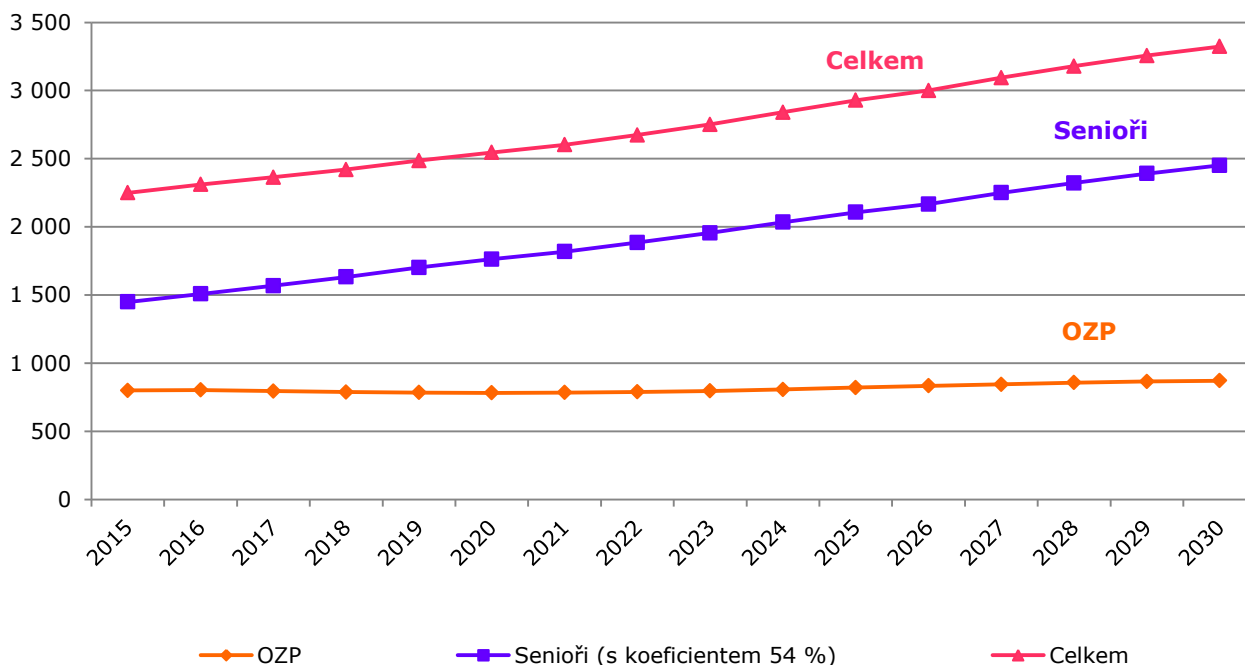
Statistické upozornění:

Pro odhad počtu budoucích příjemců PnP použijeme výpočet dle celorepublikových koeficientů. U OZP do 65 let budeme počítat se 100 % celorepublikových odhadů, u seniorů starších 65 let pak s 54 %.

² Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na území hlavního města Prahy na období 2016–2018 (http://socialni.praha.eu/public/e3/84/3d/2099461_621085_SPRSS_16_18_v17VZHMP_dle_KomisePrip.c_ompressed.pdf)

Do budoucna lze očekávat, že počet osob vyžadujících pomoc při sebeobsluze, respektive příjemců PnP, výrazně naroste, a to ze stávajících 2 250 na 3 300 v roce 2030. Nárůst bude způsoben především stárnutím obyvatelstva. Počet OZP se i nadále bude pohybovat na úrovni okolo 800 osob.

Graf č. 11 Odhad počtu osob potřebujících pomoc při sebeobsluze*

Zdroj: ČSÚ, Výzkumy Soukup
* Upraveno dle skutečně vyplacených příspěvků na péči

Poznámka:

Přes zmíněné limity, jež jsou vlastní uvedeným odhadům, lze učinit závěr, že **poptávka po sociálních službách zaměřených na seniory se v příštích letech výrazně zvýší.**

4. Plánování kapacit sociálních služeb

Při plánování kapacit sociálních služeb na území MČ Praha 8 vycházíme z kapacity základní a rozvojové krajské sítě sociálních služeb pro rok 2016, definované ve **Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb na území hlavního města Prahy** na období 2016 - 2018. Kapacity sítě sociálních služeb jsou v tomto dokumentu definovány počtem lůžek u pobytových zařízení, respektive počtem přepočtených úvazků u ambulantních a terénních forem. Výjimku představuje osobní asistence, u které je kapacita udávána v počtu hodin přímé péče.

Poznámka:

Za jednoznačně nejlepší formu plánování kapacit, dostupnosti a kvality sociálních služeb považujeme tzv. **komunitní plánování sociálních služeb**. Jakékoliv koeficienty přepočtené na celostátní či celopražskou úroveň nemusí odpovídat situaci MČ Praha 8. Níže uvedené počty je proto třeba pojmout jako podklad pro diskusi při komunitním plánování.

4.1. Cílová skupina senioři a OZP - potřeba

V prvním kroku je nutno odhadnout potřebnost sociálních služeb na území MČ Praha 8. V případě sociálních služeb určených primárně seniorům a OZP vycházíme z počtu PnP. V celém hl. městě Praze byl v prosinci 2014 PnP vyplacen 26 056 osobám. Z toho bylo cca 2 250 obyvatel s trvalým pobytem na území MČ Praha 8. Znamená to, že **příjemci v rámci MČ Praha 8 tvoří 9 % všech pražských příjemců PnP**. Vzhledem k tomu, že PnP úzce souvisí s věkem, jsme schopni odhadnout, kolik příjemců PnP bude do budoucna vyplaceno (viz předchozí části).

Tab. č. 8 Plánovaná kapacita soc. služeb v hl. m. Praze a potřeba v MČ Praha 8 – senioři a OZP

Soc. služba	Ukazatel	hl. město Praha 2016	MČ Praha 8 2015	MČ Praha 8 2020	MČ Praha 8 2030
Centra denních služeb	Úvazky	51	4	5	7
Denní stacionáře	Úvazky	316	27	31	40
Domovy pro OZP	Lůžka	1 171	101	114	149
Domovy pro seniory	Lůžka	2 809	243	274	358
Domovy se zvláštním režimem	Lůžka	1 347	116	132	172
Odlehčovací služby	Úvazky	26	2,2	2,5	3,3
Odlehčovací služby –pobytová forma	Lůžka	418	36	41	53
Osobní asistence	Hodiny	372 600	32 175	36 408	47 519
Pečovatelská služba	Úvazky	773	67	76	99
Průvodcovské a předčitatelské služby	Úvazky	2	0,2	0,2	0,3
Sociálně aktivizační služby pro seniory a OZP	Úvazky	42	4	4	5
Sociální rehabilitace	Úvazky	160	14	16	20
Sociální služby poskytované ve zdrav. zař. lůžkové péče	Úvazky	120	10	12	15
Týdenní stacionáře	Lůžka	104	9	10	13

Zdroj: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na území HMP na období 2016–2018, Výzkumy Soukup

4.2. Cílová skupina senioři a OZP – stávající kapacity

V druhém kroku porovnáme stávající kapacity jednotlivých služeb s potřebnou kapacitou. U stávajících kapacit jsme požádali poskytovatele, aby aktualizovali údaje uvedené v registru sociálních služeb a aby se zaměřili na kapacity zařízení umístěných přímo na území MČ Praha 8. Protože občané využívají sociální služby napříč celou Prahou, případně do Prahy dojíždějí lidé ze Středočeského kraje, rozdělili jsme stávající kapacity podle toho, jaký podíl klientů z Prahy 8 zařízení má (zjišťováno v dotazníku). Ve sloupci „c“ uvádíme celkové kapacity, ve sloupci „d“ pak kapacity za zařízení, která mají alespoň 11 % klientů z MČ Praha 8. Podrobnou tabulku viz na následující straně.

Hlavní zjištění:

Za **nejméně pokryté** sociální služby pro seniory a OZP lze považovat:

- domovy pro osoby se zdravotním postižením (zcela zde chybí)
- osobní asistence (zhruba poloviční kapacita, než je potřeba)
- týdenní stacionáře (zcela zde chybí)
- odlehčovací služby (chybí cca 40 % úvazků)
- denní stacionáře (chybí cca 1/3 úvazků).

Naopak **většími kapacitami** ve srovnání se střednědobým plánem sociálních služeb disponují:

- Sociálně aktivizační služby pro seniory a OZP
- Odlehčovací služba – ambulantní forma
- Sociální služby poskytované ve zdrav. zař. lůžkové péče (díky Psychiatrické léčebně Bohnice)

Statistické upozornění:

Tento přehled je pouze statistickým porovnáním sloužícím jako vodítko pro další jednání. Může být zcela v pořádku, že některé služby jsou na území MČ Praha 8 a jiné zase na území sousedních MČ. Důležité je podnítit diskuzi na tato témata.

Tab. č. 9 Porovnání stávající kapacity s potřebnou kapacitou – senioři a OZP, MČ Praha 8

a Soc. služba	b Ukazatel	c Stávající kapacita – všechny služby	d Stávající kapacita – služby poskytované alespoň z 11 % klientům z MČ Pha 8	e Potřebná kapacita 2015	f Potřebná kapacita 2030
Centra denních služeb	Úvazky	0,0	0,0	4	7
Denní stacionáře	Úvazky	18,5	18,5	27	40
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	Lůžka	0,0	0,0	101	149
Domovy pro seniory	Lůžka	507,0	350,0	243	358
Domovy se zvláštním režimem	Lůžka	136,0	119,0	116	172
Odlehčovací služby	Úvazky	6,1	5,7	2,2	3,3
Odlehčovací služby – pobyťová forma	Lůžka	25,0	21,0	36	53
Osobní asistence	Hodiny	22 600	11 600	32 175	47 519
Pečovatelská služba	Úvazky	65,1	65,1	67	99
Průvodcovské a předčitatelské služby	Úvazky	0,0	0,0	0,2	0,3
Sociálně aktivizační služby pro seniory a OZP	Úvazky	10,8	9,0	4	5
Sociální rehabilitace	Úvazky	39,9	18,0	14	20
Sociální služby poskytované ve zdrav. zař. lůžkové péče	Lůžka	108,0	108,0	10	15
Týdenní stacionáře	Lůžka	0,0	0,0	9	13

Zdroj: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na území HMP na období 2016–2018, Registr sociálních služeb, Výzkumy Soukup; **stávající kapacity jsou nižší než potřebné**; **stávající kapacity odpovídají potřebě**; **stávající kapacity jsou vyšší než potřebné**

4.3. Ostatní cílové skupiny - potřeba

Na rozdíl od seniorů a OZP není možné u jiných cílových skupin vztahovat kapacity na věkovou strukturu obyvatel. Z tohoto důvodu kapacity ostatních sociálních služeb přepočítáváme na celkový počet obyvatel hl. města Prahy a MČ Praha 8.

Tab. č. 10 Plánovaná kapacita soc. služeb na území hl. m. Prahy a potřeba v rámci MČ Praha 8 – ostatní cílové skupiny

Soc. služba	Ukazatel	hl. město Praha 2016	MČ Praha 8 2015	MČ Praha 8 2020	MČ Praha 8 2030
Azylové domy	Lůžka	967	78,5	79,5	81,3
Domy na půl cesty	Lůžka	36	2,9	3,0	3,0
Chráněné bydlení	Lůžka	312	25,3	25,7	26,2
Intervenční centra	Úvazky	8	0,6	0,7	0,7
Kontaktní centra	Úvazky	37	3,0	3,0	3,1
Krizová pomoc	Úvazky	16	1,3	1,3	1,3
Krizová pomoc – pobytová forma	Lůžka	29	2,4	2,4	2,4
Nízkoprahová denní centra	Úvazky	62	5,0	5,1	5,2
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	Úvazky	60	4,9	4,9	5,0
Noclehárny	Lůžka	390	31,7	32,1	32,8
Odborné sociální poradenství	Úvazky	150	12,2	12,3	12,6
Podpora samostatného bydlení	Úvazky	21	1,7	1,7	1,8
Raná péče	Úvazky	23	1,9	1,9	1,9
Služby následné péče	Úvazky	13	1,1	1,1	1,1
Služby následné péče – pouze pobytová forma	Lůžka	27	2,2	2,2	2,3
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Úvazky	47	3,8	3,9	3,9
Sociálně terapeutické dílny	Úvazky	71	5,8	5,8	6,0
Sociální rehabilitace – pouze pobytová forma	Lůžka	63	5,1	5,2	5,3
Telefonická krizová pomoc	Úvazky	24	1,9	2,0	2,0
Terapeutické komunity	Úvazky	36	2,9	3,0	3,0
Terénní programy	Úvazky	88	7,1	7,2	7,4
Tísňová péče	Úvazky	12	1,0	1,0	1,0
Tlumočnické služby	Úvazky	11	0,9	0,9	0,9

Zdroj: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na území HMP na období 2016–2018, Výzkumy Soukup

4.4. Ostatní cílové skupiny – stávající kapacity

Obdobně jako u cílové skupiny senioři a OZP, porovnáváme stávající kapacity, ověřené u poskytovatelů, s potřebnými kapacitami odvozenými ze Střednědobého plánu rozvoje soc. služeb na území HMP. Opět porovnáváme celkové kapacity a kapacity těch zařízení, která jsou alespoň z 11 % využívána klienty z MČ Praha 8. Podrobnou tabulku viz na následující straně.

Hlavní zjištění

Za **nejméně pokryté** sociální služby pro ostatní cílové skupiny lze považovat:

- Azylové domy (potřeba téměř dvojnásobná a potřeba i v okolních MČ)
- Kontaktní centra
- Sociální rehabilitace v pobytové formě.

Služby, které na území MČ Praha 8 **působí, ale jsou nedostatečné, neboť v jiných MČ pravděpodobně chybí** (občané z MČ Praha 8 tvoří do 10 % klientů):

- Chráněné bydlení
- Nízkoprahová denní centra
- Noclehárny
- Terénní programy
- Azylové domy.

Naopak **více kapacit**, než je dle střednědobého plánu sociálních služeb potřeba, je ve službách:

- Domy na půl cesty
- Krizová pomoc
- Podpora samostatného bydlení
- Sociálně terapeutické dílny.

Statistické upozornění:

Tento přehled je pouze statistickým porovnáním sloužícím jako vodítko pro další jednání. Může být zcela v pořádku, že některé služby jsou na území MČ Praha 8 a jiné zase na území sousedních MČ. Důležité je ale otevřít diskuzi na tato témata.

Tab. č. 11 Porovnání stávající kapacity s potřebnou kapacitou– ostatní cílové skupiny, MČ Praha 8

Soc. služba	Ukazatel	Stávající kapacita – všechny služby	Stávající kapacita – služby využívané alespoň z 11 % klienty z MČ Praha 8	Potřebná kapacita 2015	Potřebná kapacita 2030
Azylové domy	Lůžka	58,0	22,0	78,5	81,3
Domy na půl cesty	Lůžka	11,0	11,0	2,9	3,0
Chráněné bydlení	Lůžka	57,0	0,0	25,3	26,2
Intervenční centra	Úvazky	0,0	0,0	0,6	0,7
Kontaktní centra	Úvazky	0,0	0,0	3,0	3,1
Krizová pomoc	Úvazky	6,9	6,9	1,3	1,3
Krizová pomoc – pobytová forma	Lůžka	6,0	6,0	2,4	2,4
Nízkoprahová denní centra	Úvazky	6,0	0,0	5,0	5,2
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	Úvazky	5,5	5,5	4,9	5,0
Noclehárny	Lůžka	42,0	0,0	31,7	32,8
Odborné sociální poradenství	Úvazky	35,8	11,9	12,2	12,6
Podpora samostatného bydlení	Úvazky	6,9	3,2	1,7	1,8
Raná péče	Úvazky	0,0	0,0	1,9	1,9
Služby následné péče	Úvazky	0,0	0,0	1,1	1,1
Služby následné péče – pobytová forma	Lůžka	0,0	0,0	2,2	2,3
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Úvazky	6,1	3,1	3,8	3,9
Sociálně terapeutické dílny	Úvazky	9,9	9,9	5,8	6,0
Sociální rehabilitace –pobytová forma	Lůžka	0,0	0,0	5,1	5,3
Telefonická krizová pomoc	Úvazky	ano	ano	1,9	2,0
Terapeutické komunity	Úvazky	0,0	0,0	2,9	3,0
Terénní programy	Úvazky	7,9	3,6	7,1	7,4
Tísňová péče	Úvazky	0,0	0,0	1,0	1,0
Tlumočnické služby	Úvazky	4,1	0,0	0,9	0,9

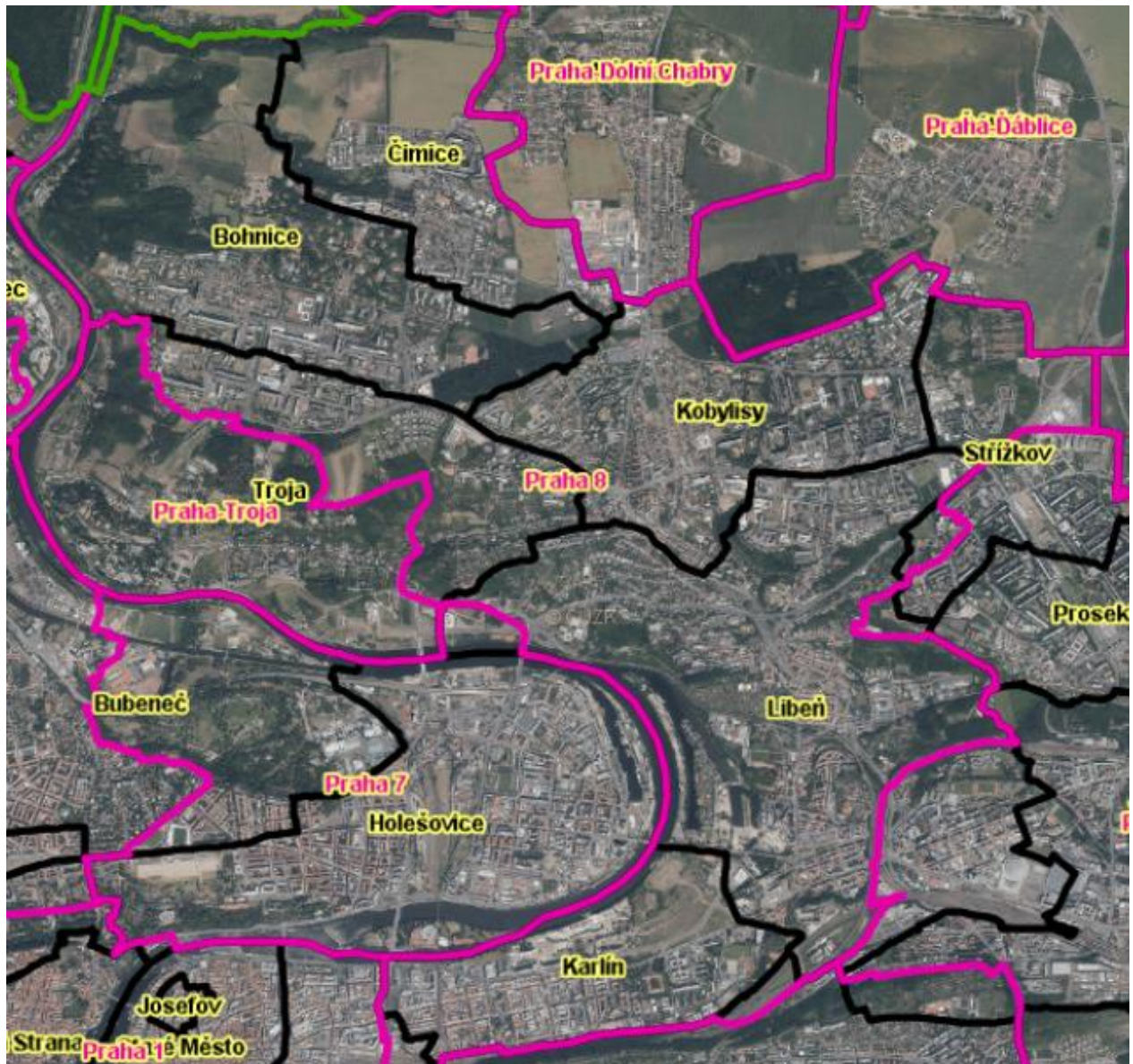
Zdroj: Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na území HMP na období 2016–2018, Registr sociálních služeb, Výzkumy Soukup; **stávající kapacity jsou nižší než potřebné; stávající kapacity odpovídají potřebě; stávající kapacity jsou vyšší než potřebné; stávající kapacity by byly dostačující pro MČ Praha 8, kdyby byly pouze pro obyvatele MČ Praha 8**

5. Geografické rozložení potřeby sociálních služeb

Praha 8 je třetí největší MČ dle počtu obyvatel a pátá co do rozlohy. Považujeme proto za účelné sledovat i geografické rozložení obyvatel a zařízení sociálních služeb. Pro potřeby plánování jsme po dohodě se zadavatelem rozdělili MČ Praha 8 na 3 regiony:

- 1) Karlín + Libeň
- 2) Kobylisy (včetně sídliště Ďáblice)
- 3) Bohnice + Čimice (včetně části k.ú. Troja)

Obr.: Mapa katastrálních území MČ Praha 8

Zdroj: www.czso.cz

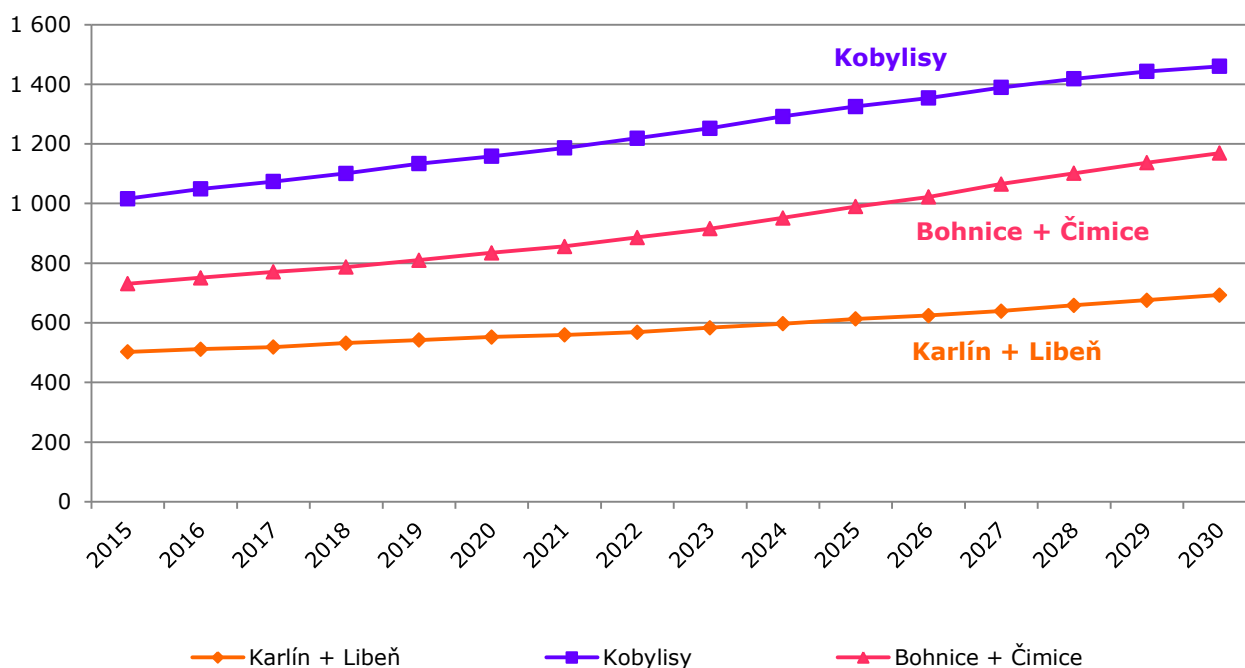
Největší oblastí jsou Kobylisy s téměř 41 tis. obyvateli (včetně sídliště Ďáblice). Naopak nejmenší oblast tvoří Karlín + Libeň.

Tab. č. 12 Počet obyvatel a odhad počtu příjemců příspěvků na péči

Soc. služba	Celkový počet obyvatel	Příjemci příspěvků na péči
Karlín + Libeň	27 605	503
Kobylisy	40 921	1 017
Bohnice + Čimice	34 507	730
Celkem	103 033	2 250

Pro každou z oblastí jsme vypočítali demografickou prognózu a odhadli, kolik lidí zde pravděpodobně pobírá PnP. V roce 2014 dostávalo příspěvek celkem cca 2 250 osob. Z tohoto počtu necelá jedna polovina bydlela v Kobylisích, třetina v Bohnicích a Čimicích a ostatní v Karlíně a Libni. Do budoucna lze očekávat relativně největší nárůst příjemců PnP v Bohnicích a Čimicích.

Graf č. 12 Odhad počtu osob potřebujících pomoc při sebeobsluze* dle oblastí

Zdroj: ČSÚ, Výzkumy Soukup
* Upraveno dle skutečně vyplacených příspěvků na péči

6. Dotazníkové šetření mezi poskytovateli

6.1. Co by podle poskytovatelů zvýšilo kvalitu a dostupnost soc. služeb

Zástupce všech poskytovatelů jsme požádali, aby napsali až 3 věci, které podle nich zlepší kvalitu a dostupnost sociálních služeb pro občany Prahy 8. Mezi nejčastější odpovědi patří financování, respektive **stabilní financování** a **komunitní plánování**. Obojí uvedlo 15 respondentů. S komunitním plánováním souvisejí i další odpovědi, týkající se síťování a návaznosti služeb (6x).

Mezi časté odpovědi patří také **personální práce** (9x) a **informovanost občanů MČ** (8x). Pro doplnění uvádíme všechny konkrétní odpovědi.

Financování, stabilita (15x)

Dofinancování služeb; dostatečné financování sociálních služeb; dostatečné finanční prostředky na provoz a adekvátní mzdy pracovníkům zejména v přímé péči; Dostatek a stabilita finančních prostředků pro poskytovatele.; dostupnost finanční; finance; finance; finance na pracovní místa; Krajská finanční podpora; lepší finanční ohodnocení pracovníků v sociálních službách; Obecní finanční podpora; Stabilita financování; Stabilní pozice poskytovatelů, přiměřené finanční zázemí s víceletou perspektivou.; udržení podpory NNO; větší finanční podpora ze strany městské části.

Komunitní plánování, podpora úřadů (15x)

Aktivní podpora Rady a Zastupitelstva, vstřícný postoj ekonomů a úředníků; Aktualizovaný registr služeb a cílových skupin; komunikace a spolupráce mezi poskytovateli a ÚMČ; komunitní plánování; komunitní plánování (máme zkušenosti s jejich užitečností z jiných obvodů); Komunitní plánování- setkávání služeb, mapování potřeb, společné plánování služeb; koordinace a transparentní systém sociálních služeb; Koordinace pomoci a podpory včetně sociálních služeb na úrovni MČ; koordinátor podpory na MČ, který by sledoval potřeby lidí a podle toho by hledal a pomáhal vytvářet potřebné sociální služby; Kvalitní prostředí ze strany státní správy, jednoduchá legislativa a administrativa.; Lepší spolupráce mezi institucemi a poskytovateli (ČSSZ, ÚP, ÚMČ Praha 8); lepší spolupráce s úřadem MČ P8 (kulaté stoly, individuální přístup, odborná podpora...); mapování dostupnosti a kvality; přizpůsobení (kvalitní) nabídky potřebám; zjištění potřeb.

Personální práce, vzdělávání, organizační kultura (9x)

Kompetentní pomoc při řešení soc. problematiky; kvalifikovaný personál i řízení; Možnost rozvoje a flexibility dána kvalitou legislativy v oblasti sociálních služeb; péče bez předsudků; personální obsazení; finance na vzdělávání pracovníků; Prostor pro rozvoj odbornosti spíše než předepisování formálních pokynů.; supervize pro pracovníky v přímé péči, předcházení syndromu vyhoření; více svobody v nabídce poskytovatelů (stylu práce a přístupu ke klientům).

Informovanost (8x)

Informace o službách dostupné pro všechny skupiny (nevidomé, neslyšící); informovanost; Informovanost - adekvátní a operativní; lepší propagace služeb; pravidelně aktualizovaný katalog sociálních služeb s tříděním podle cílové skupiny v tištěné i online podobě (online i třídění podle místa, věku, typu služby...); propagace; systém informovanosti o možnostech poskytování služeb; větší informovanost a kontakty mezi různými sociálními službami, které by mohly být využity ve prospěch klientů.

Návazné služby, propojenost (6x)

Lepší spolupráce praktického lékaře se sektorem sociálních služeb; propojenost - není návaznost - krizová situace; Propojenost/návaznost služeb; Síťování; větší spolupráce mezi organizacemi; větší spolupráce mezi poskytovateli sociálních služeb.

Nedostatečné kapacity (3x)

Nabídka terénních služeb přizpůsobit poptávce (škála, obsah i rozsah, vsadila bych se, že jich dost není); kapacita; Kapacity služeb.

Méně administrativy (3x)

Jednoduchá administrativa, důraz na odbornost, specializaci služeb; méně administrativy; zjednodušení žádostí o dotace.

Konkrétní služba, či pomoc konkrétní skupině (15x)

Aktivizační služby pro osoby se zdravotním postižením, nemocné a zdravotně postižené seniory, kteří žijí v domácím prostředí; bezplatná občanská poradna; byty zvláštního určení i pro jiné cílové skupiny a organizace, než v současnosti MČ poskytuje; důstojná péče i pro osoby sociálně vyloučené; existence dalšího nízkoprahového denního centra pro osoby bez přístřeší; komunitní formy služby; Poradenství pro lidi se zdravotním postižením a jejich rodiny; rozvíjení soc. bydlení; sociální bydlení; sociální byty; terénní práce pro nejpočetnější cílové skupiny; terénní služby; zavedení nabídky terénních služeb pro mladistvé; zavedení terénních služeb pro osoby sociálně vyloučené či soc. vyloučením ohrožené (prevence propadu); zdravotní zařízení pro osoby bez přístřeší.

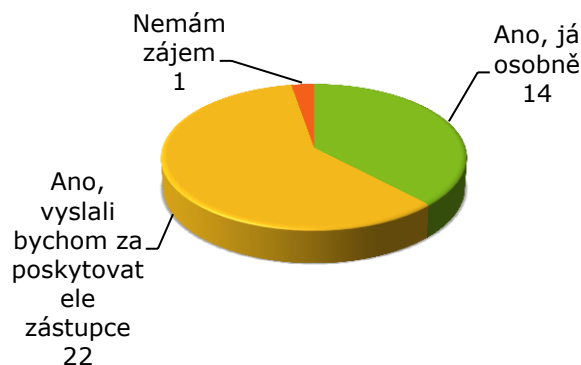
Ostatní (3x)

Destigmatizace osob využívajících sociálních služeb; dopravní dostupnost MHD, intervaly v dopravní špičce i mimo špičku; dostupnost v rámci dopravy; dostupné prostory pro poskytovatele služeb; Individualizace financování sociálních služeb (peníze za klientem); kompenzační pomůcky, které detekují intervenci spoluobčanů; možnosti pracovního uplatnění, pracovních zakázek veřejných institucí pro NNO; naučit Úřad práce pro Prahu 8 vstřícnému postoji k lidem; svépomocné aktivity zdravotně postižených, nemocných, jejich rodin ve svépomocných organizacích; vytváření podmínek pro soc. podnikání; zlepšení finanční situace ohrožených skupin.

6.2. Zájem o účast na komunitním plánování

Na závěr jsme se poskytovatelů ptali, zda mají předběžný zájem účastnit se komunitního plánování na MČ Praha 8. Jednoznačně se ukazuje, **že poskytovatelé mají zájem o komunitní plánování a koordinaci sociálních služeb** ze strany městské části. Pouze jeden respondent nemá o komunitní plánování zájem. Jeho služba má ovšem celorepublikovou působnost a není navázána místně na Prahu 8.

Graf 1: Máte zájem o účast na případném komunitní plánování?

Zdroj: Výzkumy Soukup (2016), n=36

Komentáře ke komunitnímu plánování:

Rozhodně by to pomohlo znalosti a tedy i spolupráci na Praze 8 mezi organizacemi. Protože jsme více zdravotnické zařízení s prováděním sociálních služeb u pacientů, než čistě sociální, nemám adekvátní informace o sociálních službách v terénu. Pokud bych mohla svými znalostmi posloužit rozvoji sociálních služeb na Praze 8, samozřejmě se mohu účastnit. To záleží na potřebách Prahy 8. Rádi vyšleme zástupce za naše sociální služby.

"Vítáme záměr Prahy 8 zvážit zavedení komunitního plánování. Z Prahy 10, kde působí jiné naše pracoviště pečovatelské služby, víme, že vzájemná znalost služeb působících v oblasti pro určitou cílovou skupinu, propojenost informací a řada dalších aspektů pomáhá jak klientům, tak službám. Určitě se rádi zúčastníme, pokud bude komunitní plánování zavedeno.

Komunitní plánování je nezbytným předpokladem zajištění funkční a dostupné sítě sociálních služeb na jakémkoli území a je také jednou z priorit, na které jsme se shodli v rámci kulatých stolů při tvorbě strategického plánu MČ P8, proto bychom uvítali jeho zahájení co nejdříve.

Za předpokladu, že bychom byli podpořeni službou (odborné poradenství obecně MČ Praha 8 letos, tj. rok 2016, finančně nepodpořila...).

Bez komunitního plánování nemohou v obci služby efektivně rozložit své síly. Velice bych je proto uvítal. Určitě máme zájem se podílet na plánování služeb na MČ Praha 8.

Nemusím to být zrovna já, ale určitě tam musí někdo docházet z naší organizace - je třeba oslovit ředitele Centra Karlín.

Rozhodně mám zájem tvořit komunitní plánování.

7. Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek:

Tab. č. 1 Celkový počet obyvatel MČ Praha 8	5
Tab. č. 2 Změna počtu obyvatel v roce 2015 oproti roku 2001	6
Tab. č. 3 Srovnání věkového složení obyvatelstva, 2015	7
Tab. č. 4 Pohyb obyvatel, MČ Praha 8, 2001 - 2015.....	8
Tab. č. 5 Relativní pohyb obyvatel, MČ Praha 8 versus ostatní MČ	9
Tab. č. 6 Příspěvek na péči a pomoc při sebeobsluze	16
Tab. č. 7 Odhad počtu osob pobírajících příspěvek na péči, prosinec 2014	17
Tab. č. 8 Plánovaná kapacita soc. služeb v hl. m. Praze a potřebnost v MČ Praha 8 – senioři a OZP	20
Tab. č. 9 Porovnání stávající kapacity s potřebnou kapacitou– senioři a OZP, MČ Praha 8	22
Tab. č. 10 Plánovaná kapacita soc. služeb na území hl. m. Prahy a potřebnost v rámci MČ Praha 8 – ostatní cílové skupiny	23
Tab. č. 11 Porovnání stávající kapacity s potřebnou kapacitou– ostatní cílové skupiny, MČ Praha 8.....	25
Tab. č. 12 Počet obyvatel a odhad počtu příjemců příspěvků na péči.....	27

Seznam grafů:

Graf č. 1 Vývoj počtu obyvatel s hlášeným trvalým pobytem	5
Graf č. 2 Věková struktura obyvatel MČ Praha 8 a hl. města Prahy, 31.12.2015	7
Graf č. 3 Vývoj celkového počtu obyvatel	11
Graf č. 4 Vývoj počtu obyvatel - narození	12
Graf č. 5 Vývoj počtu dětí ve věku 1 – 2 roky	12
Graf č. 6 Vývoj počtu dětí ve věku 3 – 18 let	13
Graf č. 7 Vývoj počtu obyvatel ve věku 19 – 50 let.....	13
Graf č. 8 Vývoj počtu obyvatel ve věku 51 – 65 let.....	14
Graf č. 9 Vývoj počtu obyvatel ve věku 66 – 80 let.....	14
Graf č. 10 Vývoj počtu obyvatel ve věku 81 let a starších	15
Graf č. 11 Odhad počtu osob potřebujících pomoc při sebeobsluze*	18
Graf č. 12 Odhad počtu osob potřebujících pomoc při sebeobsluze* dle oblastí.....	27

8. Zpracovatel průzkumu

Společnost VÝZKUMY SOUKUP se zabývá návrhem, realizací a zpracováním marketingových, sociologických a demografických výzkumů. Již od samého počátku naší existence jsme si stanovili za základní principy naší práce kvalitu, spolehlivost a spokojenost klientů. Naším cílem je provádět prakticky využitelné výzkumy, nikoliv výzkum pro výzkum. Proto veškeré činnosti koncipujeme tak, aby přinášely zcela konkrétní doporučení pro naše klienty.

Tomáš Soukup

